

Cirkulärnr: 2001:110
Diariernr: 2001/1767
Handläggare: Henrik Berggren
Siv Stjernborg
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2001-09-25
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Rubrik: Budgetförutsättningar 2002–2004
Bilagor: Bilaga 1: Skatter och bidrag 2002–2004 (kommunspezifisk;
endast till ekonomikontoren)
Bilaga 2: Preliminär kostnadsutjämnning år 2002
Bilaga 3: Befolkningen i olika åldersklasser per den 30 juni
2001

Finanssektionen
Henrik Berggren
Siv Stjernborg
EJ

2001-09-25

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar 2002–2004

I detta cirkulär presenterar vi:

- En ny skatteunderlagsprognos 2001–2004
- Utvecklingen av det generella statsbidraget 2001–2004
- Preliminär beräkning av kostnadsutjämnningen 2002
- Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2002–2004 (*bilaga 1*)

Skatteunderlagsprognosen har gjorts i samarbete med Landstingsförbundet. Det är små förändringar jämfört med vår aprilprognos, trots att konjunkturbilden är nedreviderad.

Skatteunderlagets utveckling åren 2000–2004

Svagare utveckling i svensk ekonomi

Efterfrågan i svensk ekonomi har varit svagare under första halvåret än vad vi bedömt tidigare. Det ser ut som BNP-ökningen kommer att stanna kring måttliga 1,5 procent för i år. Exporten har försvagats kraftigt och kommer att minska i år. Men även hushållen har varit relativt återhållsamma med sin konsumtion trots goda ökningarna av den disponibla inkomsten.

Nedgången på de finansiella marknaderna efter den överinvestering som skett inom främst IKT-sektorn (informations- och kommunikationsteknik) har nu medfört att även den reala ekonomin påverkats. Det ser ut som en lågkonjunktur kommer att smygande på oss trots goda makroekonomiska förutsättningar i ekonomin. Avgörande för när vi får en återhämtning i ekonomin är hur den internationella konjunkturen utvecklas. Osäkerheten är i dag större än tidigare. Men i vår bedömning utgår vi ifrån att den expansiva penning-

politiken har effekt och att det kommer en vändning i den internationella konjunkturen under år 2002.

Den offentliga konsumtionen har utvecklats något starkare än tidigare år, eftersom skatteinkomsterna successivt stärkt den kommunala ekonomin. Behoven har också varit eftersatta efter nittioalets stålbad.

Trots den svagare efterfrågan har sysselsättningen fortsatt att vara stark. Antalet sysselsatta har ökat med över 100 000 personer första halvåret i år jämfört med första halvåret i fjol. Det innebär en ökning med 2,5 procent. Utvecklingen av arbetade timmar är dock inte lika stark. En stor del av sysselsättningsökningen har varit nödvändig för att ersätta en ökad frånvaro. Arbetsmarknaden påverkas normalt sent i konjunkturen, varför vi bedömer att en försvagning kommer även där. Vi har sett att varslen har ökat en hel del de senaste månaderna. Den stadiga sysselsättningsökning vi vant oss vid de senaste åren kommer att stanna av. Däremot tror vi inte att det blir något fall i sysselsättningen, utan en sysselsättningstillväxt kring noll under år 2002.

Under nästa år stärks konjunkturen återigen. Dels tror vi att den internationella efterfrågan återigen vänder uppåt och att den svenska exporten därmed kan öka. Dels så har vi goda ekonomiska förutsättningar i den inhemska ekonomin med kraftiga ökningar av den disponibla inkomsten bland annat på grund av skattesänkningar för hushållen.

Tabell 1 – Ekonomiska förutsättningar, årlig procentuell förändring

	2000	2001	2002	2003	2004
BNP	3,6	1,6	2,0	2,8	2,8
KPI, årsgenomsnitt	1,3	2,4	2,0	2,0	2,0
Timlöner	3,8	4,1	3,9	3,9	3,9
Antal sysselsatta	2,2	1,7	-0,1	0,8	0,8
Arbetade timmar	1,5	0,9	-0,1	0,8	0,8
Arbetslöshet, procent av arbetskraften	4,7	4,0	4,3	3,9	3,7
Prisbasbelopp, kr	36 600	36 900	37 900	38 700	39 400

Arbetslösheten har hittills gått kraftigt nedåt men vi bedömer att denna nedgång stannar av nu i höst och att det till och med blir en liten uppgång i arbetslösheten under nästa år. Därefter så innebär den högre aktiviteten i ekonomin att arbetslösheten återigen minskar till knappt 4 procent. Timlönerna bedöms öka med drygt 4 procent i år och åren därefter med strax under 4 procent.

Sammantaget medför prognosen att tillväxten i ekonomin i år uppgår till 1,6 procent och nästa år till 2,0 procent.

Åren 2003 och 2004 bedömer vi blir relativt goda år med en tillväxt av 2,8 procent. Sysselsättningen stiger men med relativt måttliga 0,5 procent per år. Befolkningsutvecklingen är ej gynnsam ur ett arbetskraftsutbudsperspektiv, eftersom befolkningen växer främst i åldrar med lågt arbetskraftsdeltagande.

Avslutningsvis vill vi framhålla att osäkerheten i vår prognos har tilltagit i och med terrordåden i USA och den ökade turbulens det har medfört på världens finansiella marknader. Vi har dock inte med anledning av denna tragiska händelse gjort någon ny bedömning av konjunkturutvecklingen.ⁱ

Liten skillnad mot föregående skatteunderlagsprognos

Trots bilden av en svagare konjunktur är det små skillnader jämfört med föregående bedömning av skatteunderlaget (cirkulär 2001:51). Jämfört med den prognosen bedömer vi att 2000 blir starkare och att 2001 respektive 2002 blir något svagare.

Det sker flera förändringar i skattesystemet dessa år. När det görs förändringar som påverkar skatteunderlaget så regleras det med en motsvarande förändring i statsbidragspåsen. Under åren 2000–2002 ökar skatteunderlaget extra mycket på grund av den kompensation löntagarna får genom det stegvisa "borttagandet" av egenavgifterna. Detta innebär att avdraget för egenavgifter i pensionssystemet ersätts med en skattereduktion, vilket ökar skatteunderlaget med cirka 1,5 procent per år.

Omläggningen av pensionssystemet 2003, då folkpensionen ersätts av en beskattad garantipension, innebär att skatteunderlaget höjs kraftigt år 2003. Skatteunderlaget påverkas dock i annan riktning av att man tar bort skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer och istället ger dessa ökade grundavdrag år 2003 samt det höjda grundavdraget år 2002. De sammanlagda regelförändringseffekterna, vilka höjer skatteunderlaget, kompenseras av en minskning av statsbidraget. I tabell 2 finns prognosen med och utan regelförändringar.

Tabell 2 – Utveckling av det kommunala skatteunderlaget samt regelförändringar, procentuell förändring

	2000	2001	2002	2003	2004
Skatteunderlag	7,1	5,7	5,4	6,5	4,7
Regelförändringar	1,5	0,9	1,0	2,2	0,0
Egenavgift	1,5	1,5	1,5		
Grundavdrag		-0,6	-0,5	-1,1	
Pensionssystem				3,3	
Skatteunderlag exkl. regelförändringar	5,6	4,8	4,4	4,3	4,7

År 2000 beräknas skatteunderlaget öka med hela 7,1 procent. Hittills har det preliminära skatteutfallet i september visat en ökning av 6,7 procent. Men vi bedömer att detta kommer att öka till 7,1 procent när det slutliga skatteutfallet för år 2000 kommer i slutet av november (cirkulär 2001:95). Exklusive regleffekten ökar skatteunderlaget med 5,6 procent.

I år ser vi att lönesumman ökat starkt första halvåret och vi bedömer att skatteunderlaget kommer att öka med 5,7 procent under helåret. Justerat för re-

ⁱ Bedömningen färdigställdes den 13 september.

gelförändringar innebär det en skatteunderlagsökning av 4,8 procent. Det är fortfarande den goda sysselsättningsutvecklingen som bidrar till den förhållandevis starka skatteunderlagstillväxten.

Nästa år, 2002, bedöms skatteunderlaget öka med 5,4 procent, även här bidrar regelförändringar i skattesystemet. Korrigerat för detta är ökningstakten nere på 4,4 procent, vilket innebär att det är en liten nedrevidering av vår föregående prognos. Här slår den svagare sysselsättningen igenom, men detta mildras av ökade arbetslöshetsersättningar och ökade pensionsinkomster. Åren 2003–2004 ökar skatteunderlaget med cirka 4,5 procent per år korrigerat för de regelförändringar som påverkar skatteunderlaget.

Tabell 3 – Bidrag till skatteunderlagsökningen, procentenheter

	2000	2001	2002	2003	2004
Timlön	3,3	3,2	3,0	3,0	2,9
Sysselsättning	1,5	0,6	-0,1	0,6	0,6
Sjuk och föräldrapenning	0,8	0,6	0,4	0,2	0,2
Arbetsmarknadsersättningar	-0,7	-0,4	0,1	-0,1	-0,1
Pension	0,6	0,8	1,2	2,3	1,2
Avdrag	1,1	0,6	0,6	0,5	-0,2
Övrigt	0,5	0,3	0,1	0,2	0,2
Summa	7,1	5,7	5,4	6,5	4,7

I tabell 3 ser vi de olika delarnas bidrag till skatteunderlagsökningen. Pensionernas bidrag ökar under perioden. Detta beror delvis på de regelförändringar som genomförs under perioden. Den kraftiga ökningen av sjukfrånvaron bidrar också till skatteunderlagsökningen främst i början av perioden. Vi har antagit att ökningen av sjukfrånvaro kommer att avta under perioden.

Tabell 4 – Skatteunderlagsprognoser, procentuell ökningstakt

	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell bedömning	7,1	5,7	5,4	6,5	4,7
Regeringens bedömning i BP 02	7,1	5,5	5,0	6,5	4,2
Fastställda uppräkningsfaktorer BP 02		5,54	5,01		
Bedömning i april	6,7	5,8	4,7	7,7	4,3
Fastställda uppräkningsfaktor BP 01	6,04	5,12			
Skatteunderlag exkl. regelförändringar	5,6	4,8	4,4	4,3	4,7

Regeringens **uppräkningsfaktorer** enligt budgetpropositionen för åren 2001 och 2002 är 5,54 respektive 5,01. Regeringen har en försiktigare bedömning av skatteunderlagsutvecklingen trots att man har en mer optimistisk bild av konjunkturen. Detta beror bland annat på att man har en svagare timlöneutveckling i sin prognos.

Sammantaget måste sägas att konjunkturförsvagningen ger en förhållandevis svag påverkan på skatteunderlaget. Detta beror bland annat på att sysselsättningen klarar sig förhållandevis väl denna nedgång. Konjunkturedgången är internationellt framkallad och har hittills berört främst mindre sysselsätt-

ningsintensiva sektorer. Enligt vår bedömning blir konjunkturedgången ej heller särskilt djup, varför spridningen till övriga sektorer ej blir så stor. Osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen har dock ökat betydligt den senaste tiden.

Tabell 5 – Underlag för beräkningar av skatteunderlaget m.m. för åren 2000–2004 enligt vår nya prognos

	2000	2001	2002	2003	2004
Befolkning, riket 1.11 året innan	8 862 311	8 880 620	8 905 411	8 927 450	8 948 275
Befolkning, procentuell förändr.			0,28	0,25	0,23
Medelskattkraft, kr/inv. fastställt för 2000 till 2002	121 206	128 917	136 893		
SK prognos	124 119	130 924	137 609	146 192	152 707

Preliminärt taxeringsutfall för inkomståret 2000

Enligt Riksskatteverkets preliminära taxeringsutfall 2001-09-13 för inkomståret 2000 ökade den beskattningsbara inkomsten i riket med 6,71 procent.

Både 1999 och 2000 års preliminära taxeringar har avvikit ganska mycket från det slutgiltiga utfallet, se tabell 6. Utifrån detta gör Kommun- och Landstingsförbunden bedömningen att det slutgiltiga taxeringsutfallet kommer att bli 7,1 procent (cirkulär 2001:95). Medelskattkraften enligt vår bedömning uppgår till 124 119 kronor per invånare 1.11.1999.

Tabell 6 – Preliminära taxeringsutfall 1999, 2000 samt 2001

	Augusti	September	Oktober	December	Skillnad aug–dec
Taxering 99	4,04	4,11	4,17	4,72	–0,68
Taxering 00	5,02	5,14	5,23	5,65	–0,63
Taxering 01	6,52	6,71			

Den justerade inkomstutjämningen

Sedan bidragsåret 2001 görs en justerad beräkning av inkomstutjämningen för vissa kommuner. De kommuner som omfattas av beräkningssättet är de där den länsvisa skattesatsen överstiger 95 procent av den egna skattesatsen. Den justerade inkomstutjämningen är skapad för att eliminera de negativa marginaleffekter som kan uppstå vid en ökning av skatteunderlaget.

De kommuner som omfattas av den justerade inkomstutjämningen garanteras en viss ökning av skatteintäkter efter inkomstutjämning mellan två år. Den garanterade ökningen bestäms både av kommunens och rikets utveckling av skattkraften. Beräkningssättet är komplicerat och det har inte varit helt självklart hur man ska tolka den förordning som reglerar detta. Kommunförbundets tolkning har skiljt sig från den som finansdepartementet gjort.

I de kommunvisa beräkningarna har vi nu ändrat beräkningssättet så att det stämmer överens med den tolkning som finansdepartementet gör. För de

kommuner som använder vårt modellverktyg Skatter och bidrag måste vissa justeringar göras, se nedan.

Effekten för enskilda kommuner av förändringen är i de flesta fall marginell, +/- 20 kronor per invånare. För vissa kommuner innebär det dock en positiv förändring på uppemot 100 kronor per invånare jämfört med tidigare beräkningssätt.

Slutavräkningen av 2000, 2001 och 2002 års skatteintäkter

Enligt vår senaste bedömning blir slutavräkningen av 2000 års skatteintäkter plus 553 kronor per invånare den 1.11.1999. Avräkningen regleras i januari år 2002.

Enligt en rekommendation från Rådet för kommunal redovisning ska avräkningarna periodiseras. Med den av regeringen i september 2000 fastställda uppräkningsfaktorn för år 2000 blir prognosen för detta år plus 327 per invånare 1.11.1999 och korrigeringen enligt Kommunförbundets prognos blir plus 226 kronor per invånare 1.11.1999.

Slutavräkningen för 2001 blir enligt vår senaste bedömning av 2000 samt vår nya prognos för år 2001 385 kronor per invånare 1.11.2000. Avräkningen regleras i januari 2003.

Enligt en rekommendation från Rådet för kommunal redovisning ska avräkningarna periodiseras. Med den av regeringen i september 2001 fastställda uppräkningsfaktorn för år 2001 samt regeringens bedömning av taxeringsutfallet för 2000 blir prognosen för detta år plus 344 per invånare 1.11.2000 och korrigeringen enligt Kommunförbundets prognos blir plus 41 kronor per invånare 1.11.2000.

Vår senaste bedömning av skatteunderlagets utveckling åren 2001 och 2002 ligger högre än de av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna. Detta gör att avräkningen av 2002 års skatteintäkter blir plus 147 kronor per invånare per den 1.11.2001.

Momskontosystemet

I budgetpropositionen föreslår regeringen att staten tar över finansieringen av momskontosystemet från och med år 2003. I samband med övertagandet kommer det att ske en växling mot statsbidraget. Något regleringsbelopp finns inte nämnt i propositionen men regeringen menar att det ska motsvara kommunernas inbetalningar till systemet, det vill säga den momsavgift som kommunerna betalar idag.

Det framgår inte av propositionen vilket års inbetalningar som avses och inte heller hur man ska göra med saldot på kommunkontosystemet vid övertagandet.

I våra beräkningar har vi sänkt det generella statsbidraget från och med år 2003 med vår prognos av momsavgiften för detta år, cirka 22 800 miljoner eller 2 554 kronor per invånare. År 2003 påverkar det inte kommunernas in-

komster utan det blir bara en skiftning mellan momsavgift och statsbidrag. I och med att växlingen görs på ett engångsbelopp kommer ytterligare försvagningar i den kommunala ekonomin på grund av ökade momsomslutning ej att ske. Det innebär att kommunerna får en något starkare ökning av statsbidraget netto jämfört med vår föregående prognos, då vi tidigare räknat med en ökning av momsavgiften mellan år 2003 och 2004.

Momsavgiften för 2002

Den 10 september fastställde Riksskatteverket momsavgiften för 2002 till 2 470 kronor per invånare. Den fastställda avgiften är något högre än den bedömning vi gjorde i cirkulär 2001:95 (cirka 30 kronor per invånare högre).

Många har reagerat mot den stora höjningen av momsavgiften och undrat hur bedömningen är gjord. Nedan redovisas kortfattat för hur RSV:s bedömning är gjord.

Till och med augusti har utbetalningarna överstigit inbetalningarna med cirka 180 miljoner. För att årets utbetalningar, till och med augusti, ska balansera med inbetalningarna skulle avgiften behövt vara cirka 2 230 kronor per invånare. Det ska jämföras med den fastställda avgiften för år 2001 på 2 273 kronor per invånare.

Utifrån ställningen på kontot vid augusti månads utgång har RSV antagit att utbetalningarna utvecklar sig i samma takt för årets resterande månader. Sedan har RSV gjort en uppskattning att utbetalningarna väntas öka 5 procent under 2002.

Vid avgiftssättningen ska även innevarande års saldo på kontot beaktas. Enligt de beräkningar som RSV gjort skulle det vid utgången av 2001 finnas ett saldo på minus 280 miljoner. Detta underskott ska hämtas in nästföljande år.

Med de antagandena om utbetalningarna, innevarande års underskott samt den fastställda avgiften skulle kontot balansera vid utgången av 2002.

Kommunförbundet har gjort egna beräkningar och kommit fram till att RSV:s bedömning är rimlig och finner ingen anledning att överklaga avgiftsbeslutet. Det som skiljer Kommunförbundets bedömning mot RSV:s är volymutvecklingen under 2002. I tabell 7 jämförs de olika bedömningarna.

Tabell 7 – Momsavgiftsberäkningar, kr per invånare

	Kommunförbundet	RSV
2001 års avgift	2 273	2 273
För lågt nivå 2001	54	54
Befolkningseffekt	-6	-6
Volym	93	119
2001 års underskott	30	30
2002 års avgift	2 443	2 470

Förbundet kommer att tillsätta en intern arbetsgrupp som ska följa statens fortsatta arbete med momsontosystemet. Den viktigaste frågan för gruppen blir att få till stånd en för kommunerna fördelaktig ekonomisk reglering.

Arbetsgivaravgiften är oförändrad år 2002

Ingen förändring av de lagstadgade arbetsgivaravgifterna är aviserad inför år 2002. De utgör således totalt 32,82 procent av lönesumman även nästa år. Enda undantaget är vissa stödområden, där arbetsgivaravgiften sätts ned till 15 procent för lönesummor upp till 850 000 kronor.

De avtalsenliga arbetsgivaravgifterna är ännu ej klara för år 2002. Vi återkommer så snart vi har mer information.

Generella statsbidrag

I tabell 8 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget 2001–2004. I tabellen särredovisas vissa delar som vi bedömt kan vara av intresse.

Tabell 8 – Invånarrelaterat statsbidrag 2001–2004, miljoner kronor

	2001	2002	2003	2004
Cirkulär 2001:84	52 261	54 183	48 095	48 565
Förändringar Budgetpropositionen cirk. 2001:106		-2 371	513	769
Utökade kompensation för förbehållsbelopp utgår				-170
Kommunkontosystemet, preliminär bedömning			-22 801	-22 801
Totalt enligt detta cirkulär	52 261	51 812	25 807	26 363
Varav:				
vårdöverenskommelsen	283	283	883	1 183
Barnomsorgsreformen	150	500	1 700	1 700
förbehållsbelopp inom äldreomsorgen		650	650	650
högkostnadsskydd inom äldreomsorgen		125	250	250

I överenskommelsen om kostnaderna för förbehållsbeloppet har Kommunförbundet och regeringen kommit överens om att helårseffekten blir 820 miljoner kronor. För år 2004 saknas därför 170 miljoner kronor, som vi förutsätter kommer att regleras vid ett senare tillfälle.

För åren 2002 och 2003 erhåller kommunerna samma belopp, trots att reformen ska träda ikraft vid halvårsskiftet den 1 juli 2002. Sammantaget för båda åren erhålls ett statsbidrag som i princip motsvarar ett och ett halvt år.

I tabell 9 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget i kronor per invånare

Tabell 9 – Invånarrelaterat statsbidrag 2001–2004, kronor per invånare

	2001	2002	2003	2004
Cirkulär 2001:84	5 868	6 084	5 387	5 427
Förändringar Budgetpropositionen cirk. 2001:106		-266	57	86
Utökad kompensation för förbehållsbelopp utgår				-19
Kommunkontosystemet, preliminär bedömning			-2 554	-2 548
Totalt enligt detta cirkulär	5 868	5 818 ¹	2 891	2 946
<i>varav:</i> vårdöverenskommelsen	32	32	99	132
barnomsorgsreformen	17	56	190	190
förbehållsbelopp inom äldreomsorgen		73	73	73
högkostnadsskydd inom äldreomsorgen		14	28	28

1. SCB räknar med befolkning per den 30 juni, vilket ger 5 825 kronor per invånare.

Utöver de invånarrelaterade statsbidraget utgår ett åldersrelaterat statsbidrag. Regeringen förlängde det till och med 2004 i budgetpropositionen. I våra beräkningar har vi antagit att belopp som ska fördelas ligger kvar på en oförändrad nivå under perioden.

Tabell 10 – Åldersrelaterat statsbidrag 2001–2004

	2001	2002	2003	2004
Åldersrelaterat statsbidrag, mkr	6 740	6 740	6 740	6 740
Genomsnitt, kr per invånare	759	756	754	753
Min, kronor per invånare	611	615	613	612
Max, kronor per invånare	1 001	984	982	979

Övriga statsbidrag till kommunerna

Utöver de statsbidrag som finns med i statsbidragspåsen finns det antal olika andra statliga bidrag till kommunerna. I tabell 11 redovisas några av dessa.

Tabell 11 – Övriga statsbidrag till kommunerna urval, miljoner kronor

	2001	2002	2003	2004
Personalförstärkning i skolan ¹	500	1 500	2 500	3 500
Ersättning för införandet av maxtaxa inom förskolan ²		3 400	3 400	3 400
Kvalitetssäkrande åtgärder ³		500	500	500
Tillfälligt statsbidrag för höga LSS-kostnader ⁴	350	350		
Ersättning för kommuner och landsting med kraftig befolkningsminskning ⁵			200	200

1. Rekvireras från Skolverket. Fördelas utifrån antalet personer i åldern 6–18-åringar.

2. Rekvireras från Skolverket. Fördelas utifrån Kostnadsutjämnings barnomsorgsmodell.

3. Kan rekvireras från Skolverket av de kommuner som inför maxtaxa. Fördelning som ovan.

4. Betalas ut av Finansdepartementet. Fördelas ut enligt vissa uppställda kriterier.

5. Betalas ut av Finansdepartementet. Fördelas ut enligt vissa uppställda kriterier vilka kommer att redovisas i den regionalpolitiska propositionen. Fördelning mellan kommuner och landsting inte känd.

Preliminär kostnadsutjämning för år 2002

SCB har gjort en preliminär beräkning av kostnadsutjämningen för år 2002. Tabeller med resultat och dataunderlag samt beskrivning av beräkningarna skickas ut till kommunerna fredagen den 28 september. Redovisning kommer också att göras på SCB:s hemsida.

Kommunens preliminära bidrag eller avgift framgår av *bilaga 2*.

Jämfört med den beräkning för år 2002 som vi gjorde i juni (cirkulär 2000:84) har SCB nu också uppdaterat faktorerna som styr utjämningen för barnomsorg samt individ- och familjeomsorg. Dessutom är kostnadsutvecklingen för olika verksamheter uppdaterad utifrån det definitiva räkenskapsunderlaget för år 2000. För flertalet kommuner innebär uppdateringen små förändringar jämfört med beräkningen i maj. För 249 kommuner är avvikelserna jämfört med juniberäkningarna högst +/-50 kronor per invånare.

Det slutliga utfallet av kostnadsutjämningen för år 2002 kommer att fastställas under december månad. Det som återstår att uppdatera är skattekraften i barnomsorgsmodellen enligt 2001 års slutliga taxeringsutfall.

Frågor angående beräkningarna av preliminära kostnadsutjämningen kan ställas till Helena Karlsson tfn 019-17 63 56 eller Tomas Johansson tfn 019-17 64 26, Statistiska centralbyrån i Örebro.

Preliminärt åldersrelaterat statsbidrag

SCB har gjort preliminära beräkningar av det åldersrelaterade statsbidraget för budgetåret 2002. Det åldersrelaterade statsbidraget är en del av det generella statsbidraget till kommunerna. Kommunens bidrag beräknas utifrån antalet personer i åldersgrupperna 7–15, 16–18, 65–74, 75–84 samt 85 år och äldre. För varje person i vardera åldersgrupp får kommunen ett visst antal kronor. De preliminära antalet kronor för respektive åldersgrupp framgår av tabell 5. Under budgetåret 2002 fördelas 6 740 miljoner kronor genom det åldersrelaterade statsbidraget.

Tabell 12 – Åldersrelaterat statsbidrag per åldersgrupp för åren 2002–2004, kronor per invånare

Åldersgrupp	2002	2003	2004
7–15 år	2 585	2 585	2 585
16–18 år	3 427	3 427	3 427
65–74 år	364	364	364
75–84 år	1 858	1 858	1 858
85–w år	6 796	6 796	6 796

De preliminära beräkningarna bygger på befolkningen i olika åldersgrupper per den 30 juni år 2000.

Preliminär nivåjustering

Underskottet i utjämningsystemet redovisas under rubriken "nivåjustering". Underskottet beror framförallt på att införandetilläggen är större än införandeavdragen. Men en del finansierar även underskottet i inkomstutjämnings på grund av den justerade inkomstutjämnings. Nivåjusteringen uppgår preliminärt till 202 kronor per invånare år 2002.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag

I *bilaga 1* redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag. I beräkningarna ingår inte:

- de tillfälliga statsbidragen till kommuner med höga LSS-kostnader
- det särskilda statsbidraget på 200 miljoner 2002 och 2003 till kommuner och landsting med befolkningsminskning
- ersättning för den frivilliga maxtaxan inom barnomsorgen (inklusive pengar för kvalitetssäkring) samt
- de riktade statsbidragen till personalförstärkningar inom skolan

Skillnader jämfört med beräkningar i september (2001:95) beror på:

- statsbidragsramen enligt budgetpropositionen för 2002
- de av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna för 2001 och 2002
- den av Riksskatteverket fastställda momsavgiften för 2002
- det preliminära taxeringsutfallet för kommunen (RSV 2000-09-13)
- vår ny skatteunderlagsprognos för perioden 2000–2004
- den nya tolkningen av hur den justerade inkomstutjämnings ska beräknas
- den statliga finansieringen av momsontosystemet från och med 2003
- SCB:s preliminära beräkningar av kostnadsutjämnings för 2002
- SCB:s preliminära beräkningar av det åldersrelaterade statsbidraget för 2002
- SCB:s preliminära beräkningar av nivåjusteringen för 2002

Modellverktyget Skatter och bidrag

I beräkningsmodellen "Skatter och bidrag" behöver följande ändringar göras i **Indatabladet**:

- Skriv in vår nya skatteunderlagsprognos för riket för åren 2000–2003 i cellerna C9–F9 (5,70; 5,40; 6,50; 4,70)
- Skriv in regeringens fastställda uppräkningsfaktorer i cellerna C8–D8 (5,54; 5,01)

- Skriv in kommunens preliminära taxeringsunderlag enligt Riksskatteverkets septemberprognos i cell C20 på Indatabladet. Det preliminära underlaget framgår av rad 6 i *bilaga 1*.
- Skriv in den nya statsbidragsramen enligt budgetpropositionen korrigerat för statens övertagande av finansieringen av momsontosystemet i cellerna D43–F43 (51 812; 25 807; 26 363)
- Skriv in den av RSV fastställda momsavgiften för 2002 i cell D65 (2 470).
- Nollställ momsavgiften för åren 2003–2004 i cellerna E64–F64. Nuvarande formler ska ersättas med noll.
- Skriv in kommunens preliminära bidrag eller avgift för 2002 års kostnadsutjämnning i cellen D79. Bidraget/Avgiften framgår av *bilaga 2*.
- Skriv in antalet invånare 30.6.2001 i de olika åldersgrupperna i cellerna D34–D38. Antalet invånare i de olika åldersgrupperna framgår av *bilaga 3*. Välj sedan "egen prognos" på åldersbidrag i bladet "Totala intäkter".
- Skriv in de preliminära åldersrelaterade statsbidragen för åren 2002–2004 i cellerna D47–F51. Preliminärt åldersrelaterat statsbidrag för olika åldersgrupper framgår av tabell 12.
- Skriv in den preliminära nivåjusteringen för år 2002 samt prognosen för åren 2003–2004 i cellerna D59–F59 (202; 197 respektive 185 kr/inv.)
- Riksprognosen för kommunens befolkning i modellen stämmer inte med den i *bilaga 1*. Det beror på att vi i *bilagan* har utgått från kommunens befolkning per den 1 juli i år. För att få samma intäkter i modellen som i *bilaga 1* skriver ni in vår framskrivning av kommunens befolkning (rad 2 i *bilaga 1*) i cellerna D33–F33. Välj sedan "Egen prognos" för antalet invånare.

Följande ändring måste göras i bladet för **Totala intäkter**:

Ta bort bladets skydd. Detta görs genom att man går längst upp på skärmen till meny Verktyg och väljer Skydd/Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriver in *kommun*.

- Skriv in prognosen enligt rådet på slutavräkningen för år 2001 i cell H34 (344 kr/inv.) samt korrigeringen enligt Kommunförbundets bedömning i cell I34 (41 kr/inv.).

- Skriv in följande formler på grund av 200-kronans återinförande i cellerna:

I28 =AVRUNDA((((1300*0,665)*1000000)/Indata!D29);2)

C28 =I28*OM(Indata!\$N\$3=1;Indata!D32/1000;Indata!D33/1000)

I30 =I12+I14+I16+I18+I20+I22+I24+I26+I28

C30 =C12+C14+C16+C18+C20+C22+C24+C26+C28

Efter att ha gjort ändringen bör skyddet återinföras genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord anger *kommun*.

Dessutom måste de kommuner (85 stycken) som har den justerade inkomstutjämningsen göra följande ändringar i bladet för **Inkomstutjämningsen**:

Med anledning av den förändrade tolkningen av hur den justerade inkomstutjämningsen ska beräknas måste följande celler ändras till:

E42

=AVRUNDA(B4*1000*(1+B13/100)*(1+C13/100)*(1+D12/100)*(1+E12/100)/E19;0)

F42

=AVRUNDA(B4*1000*(1+B13/100)*(1+C13/100)*(1+D13/100)*(1+E12/100)*(1+F12/100)/F19;0)

D52

=OM(D39>C39;AVRUNDA((1+(D49/100))*(C34+((Indata!C71/100)*C42))-((Indata!C71/100)*Ink.utj.!D42);0);OM(D39=1;(AVRUNDA((1+(D49/100))*(C52+((Indata!C71/100)*C42))-((Indata!C71/100)*D42);0));0))

E52

kopiera in formeln från D52

F52

kopiera in formeln från E52

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Henrik Berggren, tfn 08-452 77 42, Anders Brunstedt, tfn 08-452 77 56, Anders Jonsson, tfn 08-452 77 46 samt Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51. Samtliga kan även nås på våra e-postadresser på mönstret: fornamn.efternamn@svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Henrik Berggren

Bilagor

Bilaga 1: Skatter och bidrag 2002–2004 (kommunspezifisk; endast till ekonomikontoren)

Bilaga 2: Preliminär kostnadsutjämningsen år 2002

Bilaga 3: Befolkningen i olika åldersklasser per den 30 juni 2001